

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2017-05-29
Stockholm

Mål nr
P 1588-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-01-31 i mål P 4395-16, se bilaga A

KLAGANDE

Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun
457 81 Tanumshede

MOTPART

JO

Ombud:

CL

SAKEN

Startbesked för nybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten XXX i Tanums kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med upphävande av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnadsnämndens i Tanums kommun beslut D177/16 den 11 april 2016 i ärende nr MBN 2014/1658-333 att neka startbesked för nybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten XXX i Tanums kommun.

Dok.Id 1340718

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa nämndens beslut den 11 april 2016.

JO har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har åberopat vad den tidigare anfört och tillagt i huvudsak följande:

Bestämmelsen i 9 kap. 4 d § första stycket 2 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska tolkas enligt sin ordalydelse. Således ska inte en åtgärd enligt 9 kap. 4 a § PBL få vidtas utan bygglov då det gäller en åtgärd som ska utföras inom ett bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § PBL. Om åtgärden däremot inte ska utföras inom ett sådant område ska bland annat beaktas om åtgärden i sig förvanskar området. Den aktuella åtgärden ska prövas genom bygglov varför startbesked inte kan lämnas i det aktuella ärendet.

Nämnden har till stöd för sin talan bl.a. bifogat kulturhistorisk bebyggelseinventering i Tanums kommun.

JO har åberopat vad han tidigare anfört och tillagt i huvudsak följande: Det är ostridigt att området där fastigheten är belägen är kulturhistoriskt värdefullt. Det tycks inte ifrågasättas av nämnden att Attefallshuset inte innebär en förvanskning av området. Nämndens argumentation på vilket sätt 9 kap. 4 d § PBL ska läsas enligt sin ordalydelse är svårförståelig. Naturligtvis måste även övriga paragrafer i PBL beaktas. Det är korrekt att läsa bestämmelsen tillsammans med 8 kap. 13 § PBL. Slutsatsen blir att det dels krävs att byggnationen sker i ett bebyggelseområde, dels att detta område förvanskas genom åtgärden för att åtgärden ska vara bygglovspliktig. Så är det inte i detta fall. Områdets särdrag har redan gått förlorade. Det är inte på något sätt visat att nuvarande friggebod – eller sökt åtgärd – förvanskar området.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om startbesked kan ges för uppförande av en bygglovsbefriad komplementbyggnad med stöd av 9 kap. 4 a § PBL. I 9 kap. 4 d § första stycket 2 PBL anges att en sådan åtgärd inte får vidtas utan bygglov inom ett bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § PBL. I den bestämmelsen föreskrivs om förbud mot förvanskning inom bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Det är i målet ostridigt att den aktuella fastigheten är belägen inom ett sådant bebyggelseområde.

Det är redan enligt ordalydelsen i bestämmelsen i 9 kap. 4 d § första stycket 2 PBL tillräckligt att åtgärden ska vidtas inom ett sådant bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § PBL för att undantaget från krav på bygglov inte ska gälla. Något krav på att åtgärden därutöver ska förvanska området uppställs inte för att bygglovsplikt ska inträda. Att detta inte heller varit lagstiftarens avsikt framgår också av förarbetena till lagstiftningen om utökade möjligheter att uppföra komplementbyggnader utan bygglov (prop. 2013/14:127 s. 24 f). Därmed har nämnden haft fog för sitt beslut att inte lämna startbesked för den anmälda åtgärden. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och nämndens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Roger Wikström, referent, och Mikael Hagelroth samt tekniska rådet Mats Kager.

Föredragande har varit Vilma Herlin.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-01-31
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr P 4395-16

KLAGANDE

JO

Ombud:
CL

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun
457 81 Tanumshede

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 1 november 2016 i ärende nr 403-16311-2016, se bilaga 1

SAKEN

Startbesked för nybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten XXX i
Tanums kommun

DOMSLUT

Med upphävande av det överklagade beslutet visar mark- och miljödomstolen målet åter till Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun för beviljande av sökt startbesked.

Dok.Id 350820

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: vanernsborgs.tingsratt@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun, nedan kommunen, beslutade den 11 april 2016 (D177/16) att inte ge JO startbesked efter gjord bygg- anmälan för nybyggnad av komplementbyggnad, sk Attefallshus, på fastigheten XXX.

JO överklagade nämndens beslut, men Länsstyrelsen i Västra Götalands län (nedan länsstyrelsen) beslutade genom det överklagade beslutet den 1 november 2016 att avslå hans överklagande.

YRKANDEN M.M.

JO har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att startbesked ska meddelas. Han har som grund för sitt yrkande anfört bland annat följande. Han vidgår att aktuellt område är särskilt värdefullt ur kulturhistorisk synpunkt. Det krävs dock att förvanskning sker för att bygglovsplikt ska föreligga. Med förvanskning avses därvid en åtgärd som går ut över bebyggelseområdets särart. För det fall att någon förvanskingsbedömning inte ska ske, ska istället inom ramen för 2 kap. 6 § PBL prövas om åtgärden innebär att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. Det planerade Attefallshuset ska ha ungefär samma höjd och ligga på samma plats som den befintliga Friggeboden och Attefallshuset kommer endast att ta ytterligare knappt 15 kvadratmeter mark i anspråk bakåt i terrängen och i någon mån på sidorna. Platsen ligger i en ficka i berget och kommer väl att harmoniera med omgivningen och skulle inte på något sätt förvanska området eller äventyra områdets befintliga kulturhistoriska värde och karaktärsdrag. Däremot har områdets enhetlighet redan gått förlorad genom individualisering till följd av åtgärder på kringliggande fastigheter. Eftersom andra åtgärder således medgetts, bör han ges startbesked även ur ett likabehandlingsperspektiv. Ett beviljat startbesked skulle även göra området mer levande ur ett bebyggelseperspektiv.

Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun har bestritt bifall till yrkandet och därvid anfört bland annat följande. Startbesked har nekats för den planerade åtgärden då bygglov krävs enligt 9 kap. 4 d § PBL, eftersom platsen ligger inom ett

bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § PBL. Området är inte utpekade i gällande detaljplan eller i områdesbestämmelser men det är utpekade i "Kommunens kulturhistoriska bebyggelseinventering" över området Slottet-Tegelstrand-Heestrand. Den kulturhistoriska bedömningen är skattad till "Klass II" (där Klass I är högsta klass) och bevarandevärdet är formulerat huvudsakligen enligt följande; "Sommarstugeområdets lågmälda framtoning med enplanshus byggda utifrån terrängens förutsättningar". Bygglov är inte sökt för åtgärden. Om bygglov hade sökts så hade det bedöms att bygglov inte kunnat beviljas då byggåtgärden strider mot den gällande detaljplanen från år 1957, eftersom den aktuella marken enligt detaljplanen är sk prickmark som inte får bebyggas.

Mark- och miljödomstolen har den 24 januari 2017 haft sammanträde och syn på platsen.

DOMSKÄL

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet, bilaga 1, redogjort för tillämpliga lagrum i plan- och bygglagen (2010:900), nedan PBL. Eftersom kommunen pekat ut det aktuella området, där fastigheten Kanabo 1:45 är belägen, som särskilt värdefullt från kulturhistorisk synpunkt, något som JO även instämmer i, krävs, för att bygglovsplikt ska föreligga för den sökta åtgärden, att åtgärden omfattas av allt vad som faller inom begreppet "bebyggelseområden" enligt 8 kap. 13 § PBL (9 kap. 4 d § 1 st 2 p PBL).

Av förarbetena till 8 kap. 13 § PBL framgår att det i lagrummet samlats alla regler om förbud mot förvanskning och att förvanskningförbudet alltså gäller även av kommunen utpekade bebyggelseområden enligt 8 kap. 13 § 2 st 4 p, eller annorlunda uttryckt; för att bygglov ska krävas för det önskade Attefallshuset i målet fordras - förutom att byggnationen sker i ett såsom bebyggelseområde enligt 8 kap. 13 § 2 st 4 p utpekade område (vilket är ostridigt i målet) - att området förvanskas genom åtgärden (prop. 1985/86:1 sid 242 och prop. 2013/14:127 sid 24 f).

Mark- och miljödomstolen har vid synen på platsen kunnat konstatera att det önskade utbytet av den befintliga Friggeboden mot ett Attefallshus – under de förutsättningar i fråga om höjdangivelser och placering som JO beskrivit ovan under sin utveckling av talan – på intet sätt skulle förvanska det aktuella, såsom bebyggelseområde enligt 8 kap. 13 § 2 st 4 p utpekade området.

På grund härav krävs inte bygglov för åtgärden – det förhållandet att den aktuella marken är punktprickad saknar då betydelse - varför JO ska beviljas startbesked efter anmälan [10 kap. 3 § 2 p PBL och 6 kap. 5 § 1 st 9 p plan-och byggförordningen (2011:338)].

Det är inte lämpligt att mark- och miljödomstolen beviljar startbesked varför målet, efter upphävande av det överklagade beslutet, ska visas åter till nämnden för nämnda handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 21 februari 2017.

Ulf Klerfalk

Rolf Dalbert

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Ulf Klerfalk, ordförande, och tekniska rådet Rolf Dalbert. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.